

Mjesto *i ne* uzima se *ni* ili *niti*, ali onda glagol nije zanižekan, jer je negacija već u tim veznicima, na pr. Mojsije osta ondje četrdeset dana hljeba ne jedući ni vode pijući (ili: *i ne* pijući vode, ali nikako: *ni ne* pijući vode). Ili: Ne idi s njima niti kuni toga naroda (ili: *i ne* kuni, ali nikako: *ni ne* kuni toga naroda).

Iz svega, što smo izložili, možemo još je-damput ponoviti: neposredno ispred zaniže-

kanog glagola ne valja upotrebljavati *ni*, *niti*. Drugim riječima: ne mogu biti dvije takve negacije neposredno jedna iza druge. Što se pokoji, pa i bolji pisac, ne drži toga pravila, ne smije naš pokolebati u jasnim i određenim pravilima, potvrđenim u narodnom govoru.

Prema tome, primjeri, što smo ih na početku spomenuli, treba da glase: On *i ne* može ništa drugo reći. Vi *i ne* znate, zašto je sve tako.
Zlatko Vince

OSVRTI

SUFIKS -IRATI U SLUŽBENOM GOVORU

Hibridni sufiks *-irati* sadrži dva elementa. Naš infinitivni nastavak *-ati* dodan je francuske *-er* u njemačkom izgovoru, od latinskog *-are*. Stvoren je tako prema njemačkome *-ieren* sufiks, koji odgovara istočnom hidridnom sufiksu *-isati*, gdje je *-ati* dodan sufiksu grčkoga aorista.

Razlika između *-irati* i *-isati* nije semantička, nego u tome, što se *-isati* dodaje, vrlo rijetko doduše, i hrvatskim osnovama (primjeri: *saborisati*, od *sabor*, *žigosati*, od *žig*, sa drugim grčkim samoglasnikom *-os* mjesto *-is*), a *-irati* dolazi na hrvatske osnove samo u uredskom jeziku. Dosada sam opazio samo jedan primjer, koji je postao dosta općenit u našim uredima. To je *urudžbirati* »zavesti, uvesti spis, akt u urudžbeni zapisnik».

U bosanskom službenom žargonu za vrijeme austrijske okupacije njemački sufiks *-ieren* upotrebljavala su službena lica njemačke narodnosti u dva slučaja s našim osnovama: *tschastieren*, od *čast*, u značenju »pogostiti koga prigodom imendana, kakve slave», *prekossawieren*, od našega priloga *preko Save*, a u značenju »policijski prebaciti nepoželjno lice iz Bosne». Ako je neki Hrvat, na primjer, odviše isticao svoje patriotske osjećaje u vrijeme, kad je, na pr. za kralja Milana ili crnogorskog kralja Nikole, Austrija uspostavljala dobre odnose sa Srbijom ili Crnom Gorom, onda se govorilo na policiji: *man hat den und den prekossawiert*.

Poznato mi je još, da su i naši ljudi tim njemačkim sufiksom izražavali u šaljivom govoru ono, što sadrži turcizam *alış-vèriş* u značenju potajnih (z)dogovora i poslova sa gubitkom i dobitkom: *izgubiren dobiren profitiren*.

I u takvim slučajevima makaronskog govora čistilac ima lagan posao. Izbjegavaj nepotrebne hibridne izvedenice, savjetovat će.

Petar Skok

NEKE PRIMJEDBE O STILU NAŠIH REČENICA

Mnoge rečenice u knjigama, časopisima, osobito u novinskim člancima, ne teku glatko. Sadržaj im često ne možemo bez posebnog naprezanja shvatiti u cjelini i pojedinostima.

Što je tome uzrok?

Osjetljivo je i složeno to pitanje hrvatskoga stila, koji, rekao bih, već decenije i decenije uglavnom zavisi od lične kulture, temperamenta i »prirodenog« osjećaja za jezik svakoga pojedinog pisca. Neujednačenosti suvremenoga hrvatskog izraza pridonosi mnogo i to, što nemamo opsežan frazeološki rječnik i moderni »antibarbarus«. Andrićev »Branič«, Rožičević »Barbarizmi« i Maretićev »Savjetnik« ne mogu nas danas zadovoljiti, jer nisu potpuni, a u mnogočemu su zastarjeli ili netočni s današnjega gledišta.

Tri su, mislim, glavna uzroka, koji smetaju jasnoći i ritmu naše rečenice. To su: 1) *gomi-lanje imenskih konstrukcija umjesto glagolskih*, 2) *mizanje većeg broja vezničkih ili odnosnih rečenica*, 3) *glomazne i zamršene rečenice*.